

Brandingsgolven

FRANS BEEKMAN

Langs de Hollandse kust, en speciaal in de populaire badplaatsen Zandvoort en Scheveningen waren in het verleden massa's prentbriefkaarten te koop met de branding als onderwerp. Die kaarten hadden sprekende opschriften als 'stuivende kopjes', 'kalme zee', 'storm op komst' of 'springgolven'. Hierbij zo'n zeestudie van het Noorderstrand bij Scheveningen van kort vóór de oorlog.

Het spel van de brandingsgolven boeit velen, vooral bezoekers uit het achterland van de Noordzee. Hoe ontstaat eigenlijk de branding? Het verhaal begint op zee met golven, die gevormd zijn door de wind. Hoe harder het waait, des te hoger de golven. Bij het naderen van de kust, in de overgang naar het ondiepe water, ondergaan de zeegolven vervormingen. De golf wordt hoger, de voorzijde en onderkant wordt meer afgeremd en tenslotte slaat de golf voorover. Dat is dan een breker of brandingsgolf. Hoge golven breken eerder, lage golven komen dicht bij de waterlijn langs het strand. De branding is de zone in de vooroever van de kust waar de golven brekend aanlopen. Boven een zandbank voor de kust is vaak ook een brandingszone. Dat waarschuwde de schepen vroeger voor gevaarlijke ondiepten. Door het teruglopende zeewater kunnen de golven ook hoger worden. Het meeste water loopt trouwens via een mui(stroom) terug naar open zee.

Gevaarlijke muien bij golfbrekers

Aan het einde van de boulevard in Scheveningen begint het Noorderstrand in de richting van

Katwijk en Noordwijk. De holle (concave) kustboog van Rijnland is hier redelijk stabiel. Dit in tegenstelling tot de erosieve kust van Delfland, die vanaf de negentiende eeuw was voorzien van tientallen golfbrekers van basaltstenen, de Delflandse Hoofden. Deze golfbrekers moesten het strand fixeren en de kustafslag verminderen. Op het Noorderstrand liggen de laatste strandhoofden van Delfland, noordelijker - voor de kust van Rijnland - ontbreken ze. Aan het begin van de voorste golfbreker zien we een waarschuwingsbord voor zwemmers, want juist hier lopen de gevaarlijke muien. De drie houten constructies daarachter zijn vermoedelijk de strandankers van kleine visserspinken. Deze zeilden als pleziervaartuijg voor de Scheveningse kust met dagjesmensen, die door de branding aan boord werden gedragen.

Het strandhoofd op de voorgrond heeft nummer 46, geteld vanaf Hoek van Holland. Op dezelfde plaats stond toen strandpaal 99 en dat gaf het aantal kilometers vanaf Den Helder aan. Op heldere dagen kan je vanaf Scheveningen tot IJmuiden kijken, een afstand van 50 kilometers. Je ziet dan de kustboog - met een straal van 100 km - met de oplichtende duinkust ernaast. Het is tenslotte opvallend dat men tachtig tot honderd jaar geleden zoveel aandacht had voor een natuurverschijnsel als de branding. Dergelijke fotokaarten worden nu niet meer gemaakt. Het genietend kijken naar de branding zal zeker niet verdwijnen, dat is van alle tijden.

DR. FRANS BEEKMAN IS OUD-LERAAR AARDRIJKSKUNDE

Brandingsgolven
Noorderstrand, Scheveningen.
Uitgave: Sparo (Spanjersberg,
Rotterdam), ca. 1935.
Collectie F. Beekman

Opkomende zee